

รวมบทความการตั้งครรภ์ ตั้งแต่สัญญาณการตั้งครรภ์ ไปจนก่อนคลอด
บทความ

ลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม ทำไงดี? คู่มือปฐมพยาบาลเมื่อลูกกินพลาสติก กระดาษ ก้างปลา

เม.ย. 22, 2026

9 นาที

วัย 6 เดือน ถึง 3 ปี คือช่วงวัยที่สำรวจ เพราะเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้โลกกว้างด้วยการหยิบจับและนำทุกอย่างเข้าปาก จึงมีโอกาสกลืนสิ่งแปลกปลอมได้บ่อยที่สุด แล้วจะรู้ได้ไงว่ามีอะไรติดคอลูก บทความนี้จะแนะนำวิธีสังเกต เมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอมประเภทต่างๆ เช่น ลูกกินพลาสติกเข้าไป ลูกกินกระดาษเข้าไป ลูกกลืนวัตถุอันตราย ก้างติดคอเด็ก จะมีวิธีดูแลที่แตกต่างกันอย่างไร สิ่งแปลกปลอมแบบไหนรอดได้ แบบไหนรอดไม่ได้ เพื่อช่วยเหลือลูกอย่างถูกต้อง มาติดตามพร้อมกันค่ะ¹

คำถามที่พบบ่อย

ควรใช้นิ้วล้วงคอเพื่อให้ลูกอาเจียนสิ่งแปลกปลอมออกมาหรือไม่?

คลิก

ห้ามทำเด็ดขาด การใช้นิ้วล้วงคอให้อาเจียนอาจทำให้บาดเจ็บเพิ่มขึ้น หรือสิ่งแปลกปลอมอาจหลุดเข้าไปอุดหลอดลม จนเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ควรรีบพาลูกไปพบแพทย์เพื่อตรวจดูตำแหน่งของสิ่งแปลกปลอม พร้อมนำตัวอย่างหรือรูปของสิ่งที่กลืนไปให้แพทย์ดูด้วย¹

ถ้าลูกกลืน "เม็ดกันชื้น" (Silica Gel) เข้าไป ต้องล้างท้องไหม?

คลิก

ส่วนใหญ่เม็ดกันชื้น (Silica Gel) ไม่เป็นพิษ แต่หากเผลอกินเข้าไป แนะนำให้ดื่มน้ำมากๆ ทันที เพื่อช่วยเจือจางและขับสารกันชื้นออกจากร่างกาย พร้อมทั้งเฝ้าระวังอาการผิดปกติ เช่น เจ็บคอ แน่นหน้าอก ปวดท้อง หรืออาเจียน หากมีอาการดังกล่าวให้รีบพาลูกไปพบแพทย์²

ต้องรอกี่วันถึงจะมั่นใจว่าสิ่งแปลกปลอมออกมาเรียบร้อยแล้ว?

คลิก

หากวัตถุไม่แหลมคม มักขับถ่ายออกมาเองได้ใน 1-2 สัปดาห์ ให้อายุสังเกตอุจจาระทุกครั้ง ถ้าเกิน 1 สัปดาห์ ยังไม่ขับถ่ายออกมา ควรพาไปพบแพทย์เพื่อเอกซเรย์ดูตำแหน่ง³

สรุป

- วิธีสังเกตอาการเมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม หากลูกสำลัก ไอแรงไม่หยุด หายใจมีเสียงหวีด พูดไม่มีเสียง หรือหน้าเขียว เป็นสัญญาณฉุกเฉินทางเดินหายใจ ต้องรีบช่วยเหลือทันที⁴
- กรณีที่ลูกกินพลาสติกเข้าไป หรือลูกกินกระดาษเข้าไป หากของชิ้นเล็ก ไม่อันตราย ให้ดื่มน้ำตาม แล้วรอให้ขับถ่ายออกมาเองได้ ห้ามล้วงคอให้อาเจียนเด็ดขาด หากของชิ้นใหญ่ มีคม หรือลูกมีอาการสำลัก ให้รีบไปโรงพยาบาลทันที เพราะเสี่ยงบาดเจ็บหรืออุดกั้นทางเดินหายใจ^{5,6}
- กรณีก้างติดคอเต็กุ ทำให้ลูกเจ็บเวลากลืน ห้ามกลืนข้าวปั้น ห้ามล้วงคอ เพราะจะยิ่งดันก้างปักลึก ให้ดื่มน้ำกลั้วคอ ถ้าไม่หลุดต้องรีบพบแพทย์ทันที อย่าปล่อยทิ้งไว้ เพราะเสี่ยงติดเชื้อเป็นหนองและลุกลามได้^{7,8}
- หากลูกกลืนสิ่งแปลกปลอมที่เป็นวัตถุอันตราย เช่น แบตเตอรี่กระดุม ของมีคม แม่เหล็ก เหมรัย และวัตถุที่ยาว เกิน 6 ซม. ห้ามรอดูอาการเด็ดขาด! เพราะมีความเสี่ยงสูงที่จะทำลายอวัยวะภายใน ต้องรีบพาไปพบแพทย์เพื่อนำออกให้เร็วที่สุด³

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- เช็กด่วน! จะรู้ได้ไงว่ามีอะไรติดคอลูก (สัญญาณฉุกเฉินทางเดินหายใจ)
- แยกประเภทวัสดุ: ลูกกินพลาสติก กระดาษ ก้างปลา อันตรายไหม?
- "วัตถุอันตราย" ที่ห้ามรอดูอาการ ต้องไปโรงพยาบาลทันที!
- วิธีดูแลเบื้องต้นเมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม (ที่ไม่อุดกั้นทางเดินหายใจ)
- สรุป สิ่งแปลกปลอมแบบไหนรอได้ แบบไหนรอไม่ได้

เช็กด่วน! จะรู้ได้ไงว่ามีอะไรติดคอลูก (สัญญาณฉุกเฉินทางเดินหายใจ)

จุดสังเกตอาการ เมื่อสิ่งแปลกปลอมหลุดเข้าหลอดลม หากลูกน้อยมีอาการเหล่านี้ แสดงว่าสิ่งแปลกปลอมกำลังอุดกั้นทางเดินหายใจ⁴

- สำลัก หรือไออย่างรุนแรงต่อเนื่อง

- หายใจติดขัด มีเสียงดังหวีดๆ
- พยายามพูดแต่ไม่มีเสียงออกมา
- หน้าเขียว ปากเขียว
- หายใจหอบเร็วผิดปกติ

ถ้าลูกมีอาการเหล่านี้ ให้โทรสายด่วน 1669 และปฐมพยาบาลเบื้องต้นทันที

วิธีปฐมพยาบาล เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมติดคอลูก

เมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม แล้วสิ่งแปลกปลอมนั้นติดคอลูก ให้คุณแม่ปฐมพยาบาล ดังนี้ ⁴

1. **จับลูกนอนคว่ำ ตบแรงๆ** ระหว่างสะบักจนสิ่งแปลกปลอมหลุดออกมา ห้ามล้วงคอหรือจับห้อยหัวเด็ดขาด เพราะอาจทำให้สิ่งแปลกปลอมยิ่งอุดกั้นทางเดินหายใจลึกกว่าเดิม
2. **กรณีฉุกเฉิน เช่น ปากเขียว หายใจไม่ออก** ให้ทำ Heimlich Maneuverทันที โดยยืนซ้อนหลังลูกที่โน้มตัวไปข้างหน้า กำมือวางใต้ลิ้นปี่ แล้วออกแรงกระทันหันเร็วๆ เพื่อดันสิ่งแปลกปลอมออก
3. **สิ่งสำคัญที่สุด** คุณแม่ต้องตั้งสติและรีบช่วยเหลือให้เร็วที่สุด หากสมองขาดออกซิเจนเกิน 4 นาที อาจทำให้สมองพิการ กลายเป็นเจ้าหญิงหรือเจ้าชายนิทราได้

แยกประเภทวัสดุ: ลูกกินพลาสติก กระดาษ ก้างปลา อันตรายไหม?

สิ่งแปลกปลอมที่เด็กมักเผลอกินเข้าไปมีหลากหลายประเภท ซึ่งระดับความอันตรายและการรับมือก็จะแตกต่างกันไป เรามาแยกให้ชัดว่า ลูกกินพลาสติก กระดาษ ก้างปลา อันตรายไหม? มาดูรายละเอียดของแต่ละประเภทวัสดุกันค่ะ

กรณี "ลูกกินพลาสติกเข้าไป" (เช่น ชิ้นส่วนของเล่น, สติ๊กเกอร์, เศษถุง)

หากลูกกินพลาสติกเข้าไป เช่น เศษของเล่นหรือสติ๊กเกอร์ สิ่งแรกที่คุณแม่ควรทำคือ ประเมินลักษณะของพลาสติกชิ้นนั้น เพราะพลาสติกแต่ละแบบมีการรับมือที่ต่างกัน ดังนี้ ⁵

- **กรณีชิ้นเล็ก ไม่อันตราย** ในกรณีของพลาสติกของเล่นเด็กที่ไม่เป็นพิษ ร่างกายจะขับถ่ายออกมาพร้อมอุจจาระได้เองใน 2-3 วัน
- **กรณีชิ้นใหญ่ หรือมีคม อันตราย** อาจบาดเจ็บทางเดินอาหารให้เลือดออก หรือไปอุดกั้นทำให้หายใจลำบาก ปวดท้อง และอาเจียน ซึ่งต้องรีบพาไปโรงพยาบาลค่ะ

กรณี "ลูกกินกระดาศเข้าไป" (เช่น ทิชชู, กระดาษสมุด)

ลูกกินกระดาศเข้าไป โดยปกติแล้วไม่เป็นอันตรายค่ะ เพราะกระดาศส่วนใหญ่ประกอบด้วย เซลลูโลสซึ่งไม่เป็นอันตราย และหมึกพิมพ์ในปริมาณเล็กน้อยไม่เป็นพิษต่อร่างกาย แต่สิ่งที่น่าห่วงกว่าคือ การสำลัก⁶

- หากลูกกินกระดาศชิ้นเล็ก ให้เช็ดทำความสะอาดปากและให้ดื่มน้ำตาม เพื่อเช็กการกลืนว่าปกติดีหรือไม่ และห้ามล้วงคอให้อาเจียนเด็ดขาด
- หากลูกกินกระดาศชิ้นใหญ่และมีอาการสำลักหรือหายใจไม่ออก ให้รีบโทร 1669 เพื่อขอความช่วยเหลือทันที

กรณี "ก้างปลาติดคอเด็ก"

กรณีก้างปลาติดคอเด็ก หากปฐมพยาบาลผิดวิธีอาจเปลี่ยนเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ คุณพ่อคุณแม่จำเป็นต้องทราบ อาการที่ควรสังเกต สิ่งที่ทำห้ามทำ และวิธีช่วยเหลือเบื้องต้น ดังนี้

อาการ เมื่อก้างติดคอเด็ก⁷

- เจ็บเวลากลืน ร้องไห้หรือไม่ยอมกลืนน้ำลาย หรืออาหาร
- กลืนลำบาก มีน้ำลายไหลยืด หรือขย้อนออกมา
- ปฏิเสธอาหาร ไม่ยอมกินข้าวต่อ

- **ซีที่คอ** บอกว่ามีอะไรบาด หรือเจ็บในคอ เจ็บหน้าอก

สิ่งที่ห้ามทำ เมื่อก้างติดคอเด็ก ⁸

- **ห้ามกลืนก้อนข้าวเหนียว ขนมปัง หรือกล้วย** เพราะจะยิ่งดันก้างให้ปักลึกลงไป และทำให้เกิดแผลใหญ่ขึ้น
- **ห้ามใช้นิ้วล้วง** การล้วงคออาจทำให้นิ้วไปดันก้างให้หลุดเข้าไปลึกกว่าเดิม
- **ห้ามดื่มนมมะนาว** เป็นความเชื่อที่ผิด นมมะนาวไม่สามารถละลายก้างได้ และหากดื่มมากเกินไปอาจระคายเคืองกระเพาะอาหารอีกด้วยค่ะ

วิธีปฐมพยาบาล เมื่อก้างติดคอเด็ก ⁸

- **ลองกลืนคอ** หากเป็นก้างขนาดเล็ก ให้ดื่มน้ำแล้วกลืนคอแรงๆ เพื่อช่วยให้ก้างหลุดออกมา
- **ถ้าก้างไม่หลุด ต้องรีบพบแพทย์ทันที** ห้ามปล่อยทิ้งไว้ ก้างอาจตำจนเกิดแผลและติดเชื้อลุกลามเป็นอันตรายได้

"วัตถุอันตราย" ที่ห้ามรอดูอาการ ต้องไปโรงพยาบาลทันที!

แม้สิ่งแปลกปลอมบางอย่างจะรอให้ขับถ่ายออกมาเองได้ แต่สำหรับ "วัตถุอันตราย" เหล่านี้ ห้ามรอดูอาการเด็ดขาด! เพราะมีความเสี่ยงสูงที่จะทำให้ลายอวัยวะภายใน ต้องรีบไปพบแพทย์เพื่อนำออกให้เร็วที่สุดนะคะ ^{3,9}

1. **แบตเตอรี่กระดุม หรือ ของมีคม**
 - **ความเสี่ยง** แบตเตอรี่อาจปล่อยสารเคมีกัดกร่อน หรือของมีคมอาจบาดทะลุอวัยวะ
 - **สิ่งที่ต้องทำ** ไปโรงพยาบาลทันที โดยไม่ต้องรอให้มีอาการ เพื่อส่งกล้องนำออกโดยเร็วที่สุด
2. **แม่เหล็ก**
 - **ความเสี่ยง** หากกินเข้าไปมากกว่า 1 ชิ้น แม่เหล็กอาจดูดติดกันโดยหนีบเนื้อเยื่อลำไส้ไว้ตรงกลาง ทำให้ลำไส้เน่าและทะลุได้
 - **สิ่งที่ต้องทำ** ต้องส่งกล้องนำออกภายใน 12-24 ชั่วโมง
3. **เหรียญ**
 - **ความเสี่ยง** อาจอุดตันทางเดินอาหาร ทำให้กลืนลำบาก
 - **สิ่งที่ต้องทำ** กรณีมีอาการ เจ็บคอ กลืนไม่ได้ ให้รีบนำออกทันที กรณีไม่มีอาการ ควรรีบนำออกภายใน 24 ชั่วโมง
4. **วัตถุที่ยาวเกิน 6 ซม.**
 - **ความเสี่ยง** อาจอุดตันลำไส้ ไม่สามารถขับถ่ายออกมาได้เอง เนื่องจากวัตถุที่ยาวเกินไปจะไม่สามารถผ่านส่วนโค้งของกระเพาะอาหารและลำไส้ได้
 - **สิ่งที่ต้องทำ** ต้องให้แพทย์นำออกภายใน 24 ชั่วโมง แม้เด็กจะยังไม่มีอาการผิดปกติ

วิธีดูแลเบื้องต้นเมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม (ที่ไม่อุดกันทางเดินหายใจ)

เมื่อทราบว่า ลูกกลืนสิ่งแปลกปลอมเข้าไป สิ่งสำคัญที่สุดคือ การตั้งสติ ไม่ควรพยายามเอาออกเอง แต่ควรปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยเบื้องต้น ดังนี้ค่ะ ³

- **งดน้ำและอาหารทันที** เพื่อเตรียมพร้อมในกรณีที่แพทย์จำเป็นต้องส่องกล้องหรือดมยาสลบ เพื่อนำสิ่งแปลกปลอมออก
- **ห้ามล้วงคอ หรือทำให้อาเจียน** เพราะอาจทำให้สิ่งของขย้อนกลับขึ้นมาและพลัดตกลงไป อุดกันหลอดลมจนเป็นอันตรายถึงชีวิตได้
- **เตรียมตัวอย่างสิ่งที่ลูกกลืน** ให้นำตัวอย่างวัตถุชนิดเดียวกัน (ถ้ามี) หรือถ่ายรูปพร้อมเทียบขนาดของสิ่งของที่ลูกกลืน นำไปให้แพทย์ดูเพื่อประเมินการรักษา
- **รีบพบแพทย์เพื่อเอกซเรย์** พาลูกไปโรงพยาบาลเพื่อเอกซเรย์ระบุตำแหน่งที่แน่ชัดของสิ่งแปลกปลอม

สรุป สิ่งแปลกปลอมแบบไหนรอดได้ แบบไหนรอดไม่ได้

สิ่งแปลกปลอม	ลักษณะ / อาการ	สิ่งที่ต้องทำ (ระดับความด่วน)
พลาสติก / กระดาษ	ชิ้นเล็ก, ไม่มีอาการสำคัญ	รอดอาการที่บ้านได้ ขับถ่ายออกเองใน 2-3 วัน
พลาสติก / กระดาษ	ชิ้นใหญ่, มีคม, ไอ, สำลัก	ไป รพ. ทันที เสี่ยงบาดเจ็บหรืออุดกันทางเดินหายใจ
ก้างปลา	ชิ้นเล็ก	ลองกลั้วคอดูก่อน ถ้าก้างยังไม่หลุด ไป รพ.
แบตเตอรี่กระดุม	ทุกกรณี (มีสารเคมีกัดกร่อน)	ไป รพ. ทันที (ห้ามรอ! อันตรายมาก)
แม่เหล็ก	ทุกกรณี (เสี่ยงลำไส้ทะลุ)	ไป รพ. ทันที ต้องเอาออกภายใน 12-24 ชม.
ของมีคม / เข็ม	ทุกกรณี	ไป รพ. ทันที
เหรียญ	มีอาการเจ็บคอ / กลืนไม่ได้	ไป รพ. ทันที
วัตถุยาวมากกว่า 6 ซม.	ไม่มีอาการผิดปกติ	ไป รพ. ภายใน 24 ชม. เสี่ยงอุดตันหรือผ่านลำไส้ไม่ได้

หลังจากนำสิ่งแปลกปลอมออก ลูกอาจทานน้อยเพราะยังระคายเคืองคอ คุณแม่ไม่ต้องกังวลนะคะ

สามารถปรึกษาแพทย์เพื่อเสริมด้วยอาหารเสริมที่เหมาะสมกับวัย ผลิตภัณฑ์ควรมี้อย. รับประทาน และมีสารอาหารจำเป็นครบถ้วน เช่น โปรตีน ไขมัน วิตามิน แคลเซียม รวมถึง ดีเอชเอ (DHA) และโอเมก้า 3, 6, 9 (Omega 3, 6, 9) สิ่งสำคัญคือ พยายามทำให้มีอาหารเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม จะช่วยให้ลูกคลายกังวลและเจริญอาหารขึ้นได้ค่ะ (3,4,5,6,8)

สำหรับคุณแม่ที่ยังให้นมลูก นมแม่คือยาวิเศษที่สุดในช่วงพักฟื้นนี้ค่ะ เพราะการดูดนมแม่ไม่เพียงแต่ช่วยให้ลูกได้รับสารอาหารกว่า 200 ชนิด โดยไม่ระคายเคืองคอ แต่การได้อุ้มกอดแม่ยังช่วยเยียวยาจิตใจ ให้ลูกหายตื่นกลัวและกลับมาร่าเริงได้เร็วขึ้นอีกด้วย

สร้างสมองไวกว่าเดิม
เชื่อมต่อเซลล์สมอง 100,000 ล้าน เซลล์
เพื่อช่วงเวลาทองของการกินขวบปีแรก

ทักษะด้านภาษา
การเรียนรู้
การจดจำ
สมองไว
สมองมีสมาธิ
สมองคิดพลิกแพลง

แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน

*นมแม่มีสารอาหารกว่า 200 ชนิด รวมถึงสมองไวอีเอ็มและแอลฟา-แล็คติบูติน **ที่บ่งชี้ว่าเซลล์สมองที่ไปออกในอีเอ็มกับไม่มี ***สฟิงโกไมอีลินช่วยในการสร้างสมองไวอีเอ็ม และแอลฟา-แล็คติบูติน ช่วยในการสร้างสารสื่อประสาท

นอกจากนี้ นมแม่ยังเป็นแหล่งรวมสารอาหารสมองตามธรรมชาติ ทั้งวิตามินบี 12 (Vitamin B12) ดีเอชเอ (DHA) เออาร์เอ (ARA) โคลีน (Choline) และแอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน (Alpha-lact Sphingomyelin) ที่ช่วยให้การส่งสัญญาณประสาทรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สารอาหารเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของเด็กเจนใหม่ได้แบบก้าวกระโดด การได้รับโภชนาการที่ดีจึงช่วยให้ลูกน้อยทั้งหายป่วยไว เติบโตสมวัย และพร้อมเรียนรู้ในทุกช่วงพัฒนาการ

บทความแนะนำสำหรับคุณแม่่มือใหม่

- ลูกบิดตัวบ่อยหลับไม่สนิท เป็นเพราะอะไร คุณพ่อคุณแม่ต้องดูแลแบบไหน
- ก้างปลาติดคอลูกทำไงดี พร้อมวิธีเอาก้างปลาออกจากคอลูกให้ปลอดภัย
- ลูกเป็นหวัดน้ำมูกไหลไม่หายสักที ลูกมีน้ำมูกไหลเป็นน้ำใส ๆ ไม่หยุด
- ลูกตัวร้อนอย่างเดียวทำไงดี พร้อมวิธีสังเกตเมื่อลูกตัวร้อนไม่ทราบสาเหตุ
- ของใช้เด็กแรกเกิดก่อนคลอดเจ้าตัวเล็ก คุณแม่ต้องเตรียมอะไรบ้าง

อ้างอิง:

1. ทำอย่างไรเมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม ?!, โรงพยาบาลศิริรินทร์
2. หากมีผู้สูงอายุประสานสารกันชื้นในช่องยาเป็นอันตรายไหม และควรทำอย่างไร, หน่วยคลังข้อมูลยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. เมื่อลูกกลืนสิ่งแปลกปลอม, โรงพยาบาลสมิติเวช
4. เตรียมพร้อมรับมือ 24 ชม. เมื่อลูก “อาหารติดคอ”, โรงพยาบาลเปาโล โชคชัย 4
5. Are plastics toxic?, National Capital Poison Center
6. Paper, Missouri Poison Center
7. ก้างปลาติดคอ, ศูนย์ศรัพัฒนา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. หยุดความเชื่อผิดๆ เมื่อก้างปลาติดคอ, โรงพยาบาลบางปะกอก สமுทรรปราการ
9. การกลืนวัตถุแปลกปลอมในเด็ก, สมาคมกุมารเวชศาสตร์ทางเดินอาหารและตับแห่งประเทศไทย

อ้างอิง ณ วันที่ 29 มกราคม 2569

แชร์ตอนนี้